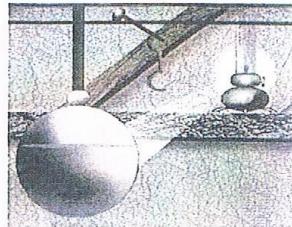

LÆR, SKO OG SKINN

PRIS KR. 50,-

ET UAVHENGIG BLAD OM

SKINN, LÆR, KUNST, HÅNDTVERK, KULTUR, HANDEL, INDUSTRI

NR. 2-2008

PUBLISERT AV: ALF LUNEBORG

ISSN: 1502-2501

Adresse. Lær, Sko og Skinn, PB. 5150 Majorstuen, 0302 Oslo, Norge

Fra redaksjon

Så er ennu en utgave av bladet ferdig og siden sist har meget hendt i Lær,Sko og Skinn verden, noe bladet har sanket litt sammen om til en ny utgave. Det finnes utrolig mange dyktige mennesker som holder på med skinn/lær i en eller annen form og noen av dem er med i denne utgaven. Og responsen på bladet ser ut til å være økende, det første egentlige leserinnlegget, d.v.s. en innsendt tekst med foto, siden bladet begynte komme ut i år 2000 er å finne på side 4 i denne utgave og bladet er liksom blitt mer blad av det og ikke minst har bladet fått respons på artikkelen om veskelokket som ble funnet i havnebassenget i Oslo og som egentlig er en stor sensasjon, kanskje et hundreårsfunn hva gjelder arkologisk skinn og lær og en mulig modell hvordan dette veskelokket kan ha fungert på en veske er med i denne utgaven som har så mye i mange <små> reportasjer.

Eller følger det med en liten påminnelse om abonnement forhåpentlig mange vil nytte.

red.

Innhold.

s.1 Gyllenlærsarbeide, Barokkstua,Heggedal s.2.: Fra redaksjon, innhold, god jul og godt nyttår, s.3: Fra Lybecker gaten på Vaterland- Fra Kaffegata på Flisa, s.4:< Bare rester> av. Siv Tove Anderssen,s.5: Fra kunst og håndverks messen ,Lillestrøm,s.6: Mellom bakkar og berg,s.7: Skinnfellow's på Gol, s.8: Uffe Winberg /S,s.9: Lærsmeden Michael Thomassen/DK,s.10: Fra middeladerdagene på Hamar- Fra vikingmarkede i Borre,s.11: Fra vikingfestivalen,Borre,s.12-13: Oxhåja markede,Filipstad/- Angåene Lundhags skomakarnas 75 år jubileum, s.14: Flaørnning på Ler, s.15: Lærdoktoren- Kunst og Håndverksmarkede,Kirkeristen, s.16-17: Åge Brøtmel, Smeden fra kontraskjæret, Bilag: Den siste smien på Akershus,s.18: Westernbyen Deadwood City, s.19:Lærmakeren Terje Guldbransen- Lærmaker og sheriff, Per Erik Anderssen, s.20: Historisk gjenåpning av Mela Martnaen, s.21: Fra utvandrermuseet på Ottestad- IFOLG showet 2008,s. 22: fra Akershus Festning, Aas Salmakeri,s.23: Hedemark skinn,lær og hobby til salgs-Beltebua på Elverum,s.24: Glimter fra høstmarkede i Østersund, s.25: Skinnsekken i Olavsgruven- Lær,Sko og Skinns Lommeleksikon,s.26: Som tiden går, s.27. Ord omkring bok,s.28-29. Mcht,Leder, Lust, fra en utstilling i Tyskland, s.30-31: Skinnhandelen i Nord-Europa og Sibir i gammel tid, av Sigurd Grieg, s. 32: Blikk mot Afrika.

2008

Bladet Lær,Sko og Skinn

ønsker alle sine lesere og forbindelser

en god jul og godt nyttår.

og velkommen til

2009

Bare Rester.....?

Av: Siv Tove Anderssen

Først tok buntmakeren 2 beverskinn og lagde en ryggsekk,

Så tok jegeren restene og lagde 2 luer med annet skinn i skyggen,

Øg så ble de ynkerlige restene liggende på loftet!

Da var det at jeg/jegerens kone gikk på skinnfellkurs hos Malle Eken Tandberg på Modum. Her ble vi straks gjort kjent med skinnfellmakerens historie og framstillingsmetoder. Ord som reimer brudekant og roulure ble dagligdagse begrep for oss. De vakkreste sengefeller, puter og sitteunderlag så dagens lys med trykk av gammel og ung tradisjon.

Nå var det bare å prøve seg på egenhånd: De ynkerlige beverskinnsrestene kom etter fram fra sine gjemmer.

Med mye flid og møybe ble bitene lagt utover, og studert på kryss og tvers. Bitene ble klippet til for å passe til hverandre, og ikke minst viktig: med pelsen (hårene) i riktig retning, så godt det lar seg gjøre. Tro meg: De minste bitene var på størrelse med en fyrtikkeske, eller mindre.

Puslespillet ble sydd sammen med pelsside mot pelsside. Over alle sømmene ble det sydd på ei reim (ca. 3/4 cm.) fra skinnsiden. Tråden var dobbelt lingarn, som var dratt over med bivoks. Som reimer kan brukes av skinnet du sør med, dog barbert eller skrapet reint for hår/pets, og med hårsiden inn og den glatte skinnsiden ut.

Nå ble det riktig flatt og fint, men med sømmer i alle retninger så klart.

Langs kantene sydde jeg på en roulure av hjorteskinn. den var mørkere på farge og alle hår fjernet av garveriet. Dette ga en fin fargekontrast til den hvite skinnsiden på beverskinnet.

Hjortereimene ble klippet ca. 1,5 cm bred, og lengere enn sidene på sitteunderlaget. Rouluren ble sydd på rette mot rette over kantene. Ei annorakksnor ble lagt inni rouluren før den ble brettet over og sydd på fra skinnsiden. I hvert hjørne klippet jeg opp hjorteskinnet til frynser.

Resultatet ble storatet. Heretter er det bare å ta hva man har av rester, og vips så har man et sitteunderlag eller noe annet nyttig man trenger (veske, bag, pute osv.) Det er alltid hyggerlig med et personlig preg på omgivelsene sine. Alt er selvfølerlig sydd for hånd med dertil egnat skinnnål.

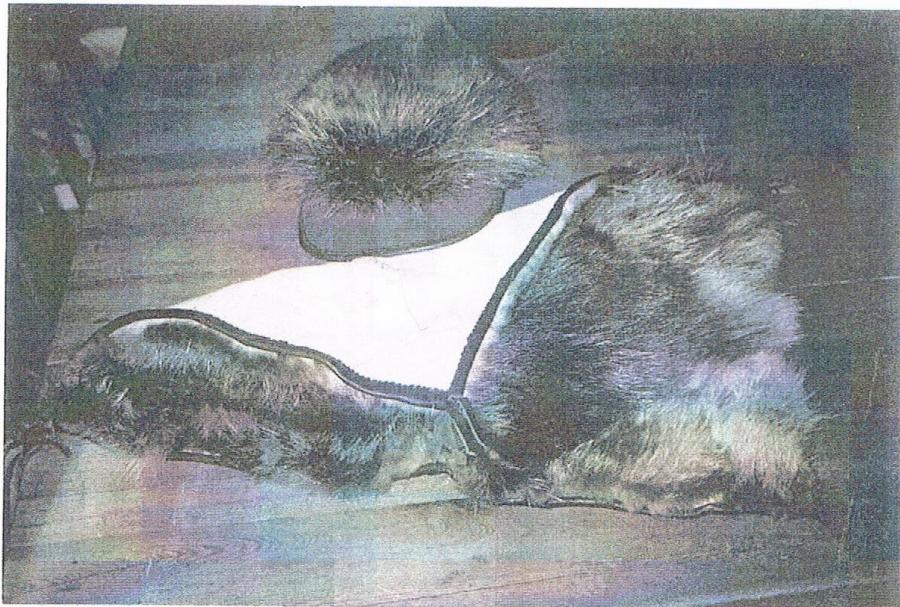

Foto: viser en caps og sitteunderlaget

(NB: Ordet roulure er fransk og betyr; <rulle inn kanten på, sy rullet fald>.kilde; Norsk/fransk/fransk/norsk ordbok.)
Ellers er dette bladets egentlige første tilsendte bidrag siden det startet for 8 år siden, eller leserinnlegg om man vil.

Glimter fra Kunst og Håndverksmessen, Lillestrøm, 21-23 november, 2008.

Britt Solheim (på foto til venstre) er ikke helt ukjent for bladets lesere all den stund hun har hvert omtalt i spalten <Ord omkringbok>, nettopp for boken hun holder i ene hånden og som heter <Skinnfeller>, og det er hva hun deltok på årets kunst og håndverksdager med; hvor hun hadde en flott stand og hvorfra dette fotoglimt kommer og de som er inntresert kan kikke etter på:
www.skinnfell.no

Inger Sjødal (på foto til venstre) Er gyllenlærsmaker og bladet traff henne på samme stand hvor Hjerleid Handverkskole holdt til, : og trolig er sammenhengen den at det er hun som er kurslærer der i gyllenlærarbeide.

Uansett så hadde hun både vesker, bilder og litt annet med seg til salg på kunst og håndverksmessen , noe det fremgår av foto. I bakgrunn for øvrig trearbeider fra Hjerleid Handverkskole.

Sør-Afrikanske viltskinn til salgs.

Bladet gjør oppmerksom på <South African Animal skin> som har viltskinn fra den del av verden til salgs,det sorter som Impala,Buch Buck, Harte Best Reed, Blue/Black WildeBeest, Spring Bick, Blesbuck/Bontebok, Kudu, Sebra, Reedbuck, Fallow Deer, Common Duiker Ewe.

Henvendelse kan gjøres til; <South African Animal skin> v/ Terje Holte, Adr; Stangnesveien 24, 1903 Gan

Tekl.+4763883779 el.fax;+4763883779

*foto til venstre viser Terje Holte på stand (*Hjem og fritidmessen, parallelt med kunst og Håndverksmessen)

Skinnarbeide vest ved havet.

Vivian Askey på Bulandet.

Bulandet ligger i Askvoll Komune i Sogn og Fjordane fylke. Bladet tok turen dit i sommer i anledningen Nordsjøport festivalen som ble arrangert idagene 4-5 juli, hennholdsvis første dag på Værlandet og andre dag på Bulandet. Bulandet/Værlandet er et øyrike forbundet med broer og sammen arrangerer disse to fiskeøyene sine egen festival. Årets festival sammet så mange som onkiring 3000 mennesker, og det var onkiring 80 utstiller med de etteranmeldte på utstilling/markedde arrangement. I lørdagen 4. juli på Værlandet. Men bladet tok også turen i håp om å se noe av de apolikerte fiskeskinnsbildene Vivian Askey fra Bulandet laget. Og det var først dagen etter markedsaften at bladet traff henne i galleriet hun driver på Bulandet, der heter <Galleri Havblink> og der fikk en liten prat og noen foto.

Hun fortalte bl.a. at hun ikke garver skinn selv, men får skinn fra så mange levrandører så mulig, bl.a. har hun hatt kontakt med Hilde Rømøen i Oslo. <Alle garver ulike> mener hun <hvilket gir flere muligheter til å anvende materialer>. Hvilket bladet må være enig i etter å hevde på hennes bilder i galleriet, de har en overraskende nyanserikdom i farvene og det sammen med imtrykket av en nitt utførelse det må ligge mange studiebæk far fra til å tenke at bildene på området skinn/æør internasjonalt hevder seg blandt dei aller beste. <Fein år> var svart hun gav på spørsmålet om hvor lenge hun hadde arbeidet med fiskeskinns. Motiven i bildene er som nevnt laget av fiskeskinns montert med metalltråd på tekstil.

Enkelte av de nyere bilder fortalte hun <har fått påtrykket fiskeskin i bakgrunn> hvilket vel også kan oppfattes som at det skjer en utvikling hele tiden i bildene. Hun stiller ut sin kunst i galleriet hun selv driver og hvor hun også har gieseutsillere om sommeren, i år er det 11 gieseutsillere. Ellers er hun tilgjengelig i galleriet hele året og håper er å kunne stape en nisbedrift som andre bedrifter kan mytte til gaveinntak o.s.v. Og det bør være mulig, fordi hennes arbeider er verdig bra gjort. Om noen ønsker kontakt med Galleriet så er adressen: www.galleri-havblink.no

Foto: Øverst til venstre et middelfoto. Galleri Havblink holder til i huset til høyre, øverst til venstre, øverst til høyre, Vivian

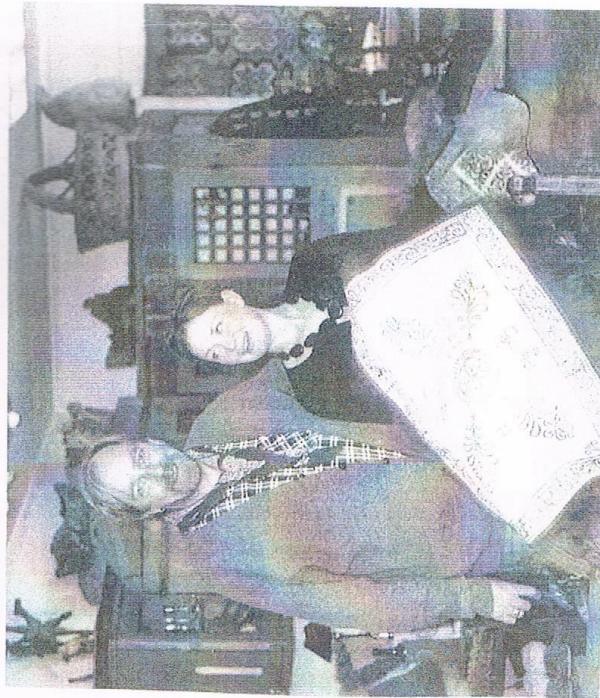

Foto: til venstre Skinnfellgården på Gol, til høyre : Rune Foss og Tiffany Foss Fagene

Skinnfellmakere'n på Gol.

Rune Foss og Tiffany Foss Fagene

Bladet stakk bare innom Skinnfellmakere'n på veien over fjellet, uten og litt nyskjerrig på hva som kunne skjule seg bak fasaden som så tydlig opplyste om seg selv og det resulterte i et hyggerlig møte med Rune Foss som fortalte historien til firmact < Skinnfellmakere'n >, noe som viste seg også og være noe av historien på området.

< For femti år siden> fortalte han. < startet Li Simon Dahl og Walt Simon med skinnfell, de tok opp den gamle tradisjon som var helt utdødd. De samlet inn trykkblokker og skinnfeller, han fikk kongens forjenste medaile i gull>. Og det var første gang undertrigende hørte noen fortelle om denne kvinnen, Li Simon Dahl som gav ut en bok for noen år siden som ble omtalt her i blader i <Ord omkring bok> og blader skrev da;<at det er bare skjedent slike bøker utgives>, førde slike bøker er sentrale i historien på et område, og når han fortalte ble det liksom noe av fortsettelsen av historien som avsluttes med boken til Li Simon Dahl, han fortalte;

< Li Simon Dahl bodde først i Hemsedal hvor hun laget Skinnfellgården. Så flyttet hun til Telemark hvor hun restaurerte Lille Ulefoss gård til verksted og utsalg. Derfra flyttet hun til Vik i Helgeland hvor hun startet Li Skinnfell. Siden kom hun tilbake til Gol og vi startet sammen her i år 2000 under navnet Skinnfellmakere'n . Vi jobbet sammen i ca.10 år, men jeg har kjent henne i 35 år. Jeg laget min første skinnfell for 30 år siden,hun lærte meg det. Siden har jeg laget 300 trykkblokker,kopier etter originale og som er tegnet av etter funn på gamle skinnfeller, plasser. Li Simone Dahl slutter har jeg fått med meg min niese, Tiffany Foss Fagene(23 år). Min tippoldefar og Tiffanyes tipp-tipp oldefar drev også med skinnfell så skinnfellmaking har hvert i slekten i mange hundre år tilbake,i Villand slekten, av den gamle Villand slekten og den er kjent for dyktige håndverkere. Det er morsomt at Tiffany er så dyktig, det er like vi må sette på, på de unge. Skinnfellmakeren må ikke gjøres om til en Walt Disney jippo. Det skal kun brukes skinnfellrosor som har et anderlig budskap og teksts, ikke stofftrykkblokker som tilhører tekstiller og som kun har et visuelt uttrykk. Det behøger bare øyen>.

Og der sluttet samtalet, heitdigvis ble det tid til et foto av både Rune Foss Og Tiffany Foss Fagene for oppbrudd og kundene strømmet på. Takk til begge.

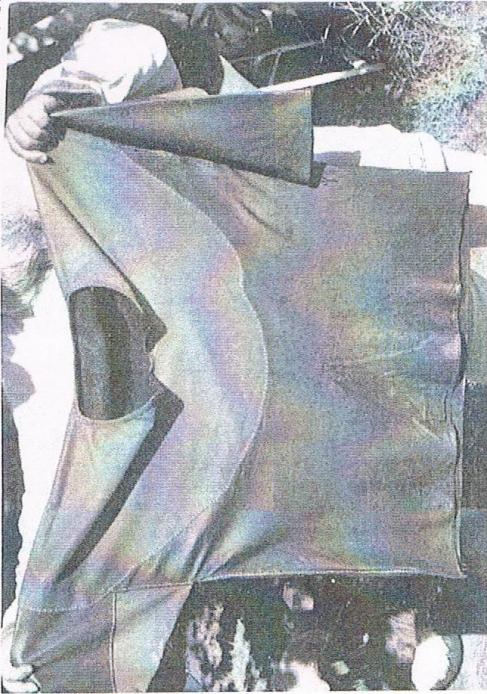
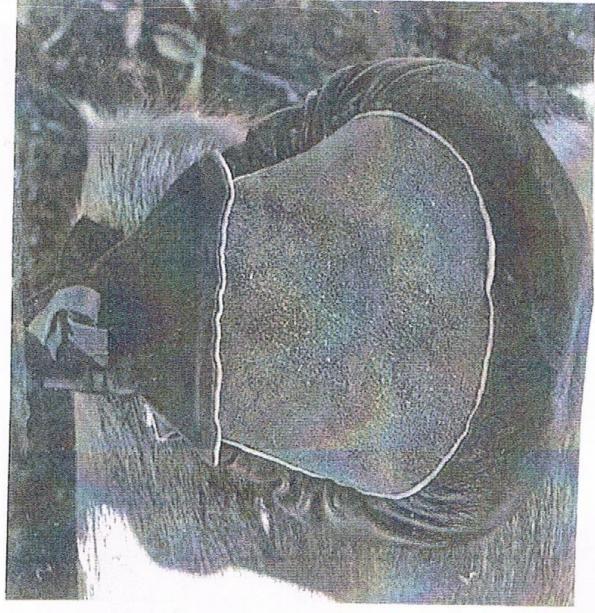

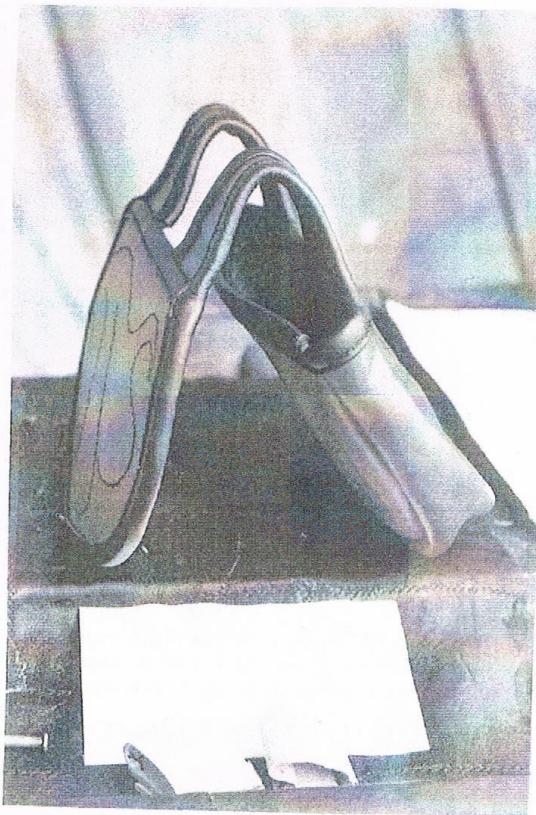
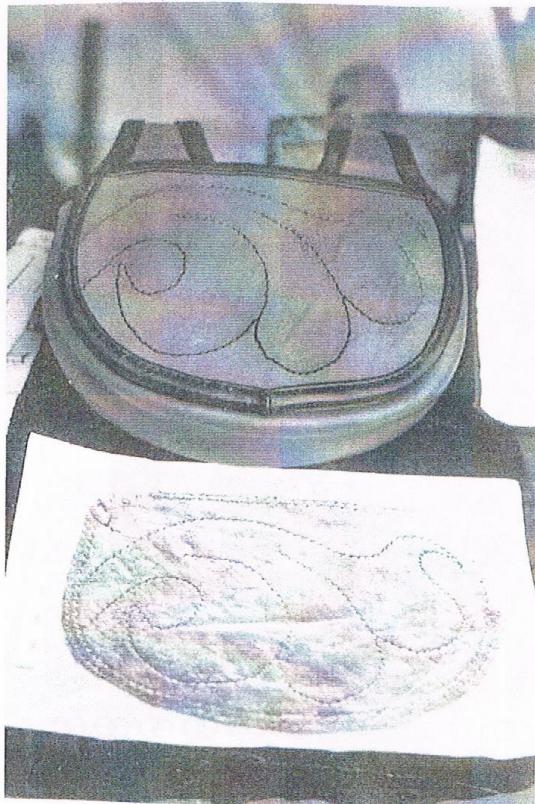
Uffe Winberg, på middelalderdag på Hamar.7-8/6, 2008

Uffe Winberg som bladet traff på under middelalderdagen på Hamar dette året(7-8-6-2008) fortalte bl.a. at han var født på Gotland og da er det kanskje nærliggende på noen måte og <dra i Viking> til både Hamar og andre steder. Gotland er som kjent både en viking og middelalderøy i Østersjøen og mest kjent derpå er kanskje byen Visby. I alle fall så fortalte Uffe Winberg om dette og om de ting han laget og materialene han brukte <gleitskinn får jeg fra Telemark i Norge, og reinskinn fra Jokkmokk, hvor jeg byttet lite, kanskje noen trenger en tunika, slik som jeg lager, så får jeg et skinn>. Ellers fortalte han at han hadde arbeidet med skinnlær i 7 år og hele tiden på vikingmanner hvilket jo også inkluderer turer til viking og middelalder markeder andre steder, <de lengste turer jeg har reist i viking gikk til Island, Belgia og Loftøen (& "reise i viking" er disse håndverkeres benevnelse for "å dra på marked")> Ellers en tur til Tyskland, Norge og Danmark og selvfølgelig i Sverige>. Han lager så vidt bladet kan se både sko, beltevesker og tunikaer,

<tunikaene > hviste han å fortelle <er en modell fra år 900 og som ble funnet under utgravninger i Hedeby(DK). Museumsstokken laget tegning og jeg fikk en slik gjennom arbeide ved museumet>. Fotoer;overst til venstre Uffe Winberg, øverst til høyre, en av de vakkre beltevesker Uffe Winberg Lager, nederst til venstre, en tunika etter modell fra Hedeby,DK, år 900 og til høyre et utvalg middelaldersko,også disse laget av Uffe Winberg.

Fra middelalderdagene på Hamar, 7.8-juni, 2008

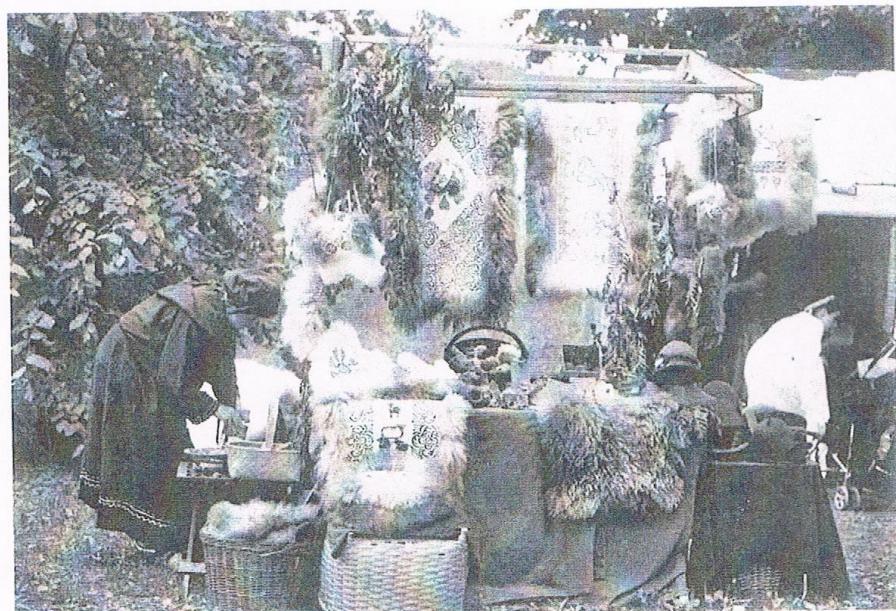
Lærsmeden /Michael Thomassen/DK

Kanskje husker noen av bladets lesere at det i nr.1 2007 ble omtalt et funn av et veskelokk i Bjørvika i forbindelse med utgravingene av senketunnelen under havnebassengen. På årets middelalderdager på Hamar fikk bladet se et forsøk på å gjenskape hele vesken slik den kunne ha hvert, det var Michael Thomassen fra Danmark som hadde gjort en modell, han fortalte; <jeg har arbeidet ut i fra museums tolkninger om at det er et veskelokk. I utgangspunktet tenkte jeg over hvorfor det var to rader huller, (langs lokkets ytterkanter red ann.). Og konklusjonen med at den innerste saomrad har hvert brukt til å feste en skinnkant rundt lokket(se foto). Vesken bak og forsylke er bygget opp etter lokkets form og det samme opphenget til beltet som er sammenhengende fra baksstykket og som har fått de samme buer som er i lokket. En slik type oppheng er noe som går igjen fra i vesker fra 1300 tallet. Selv har jeg satt inn et midstykke (sarg) for å gjøre vesken dypere, den kan saktens ha hadd det, men det kan ikke bevises. Men mange av de funn som er gjort tyder på at for og baksstykket på vesker ble sydd sammen uten midstykketsarg). Jeg har lagt til litt mederen hensyn,et moderne menneske har bruk for en veske til så mangt, vi er t.eks. så forvente med mobiltelefoner og slike. Jeg har laget vesken som en stor belteveske,men etter lokkets størrelse kunne det også ha hvert en skuldrerveske,men det er ikke for stort til å være en belteveske til en voksen mann. Farven han har gitt sin veske er rodbrun, hvilket det originale veskelokket gav undertegnede en fornemlelse av å ha kunnnet ha hadd. Nøe som igjen får en il å tro at det kan være et helt blinkskudd slik vesken er blitt i Michael Thomassens hender. Han hadde også laget inn en ekstra lag her i lokket slik at det ble tyngre og lett falt på plass og ikke gled opp.

Materialer som ble brukt
; Okseler til selve tasken, ca.1,5 m.m. Okseler i lokket,ekstra lag, ca 2mm. Vesken var ellers foret med svensk garvet kalve skinn, ca. 0,8 m.m. og foret med kalveskinn, vakkert rødt i farve. Somkanten omkring var også i kalveskinn,ca.1-1,2 med mer, sort farvet.Ellers holder Michael Thomassen på med sin hovedoppgave i arkæologi i Danmark og enmet er den såkale <kumulusko>.

Foto; Øverst til venstre foto av vesken og det publiserte veskelogg i LSoS, Nr.1, 2007. Til hoyre vises hvordan belteopphegget går i et stykke fra baksstykket og ut i lokket. Nede til venstre, Michael Thomassen med sin veske på

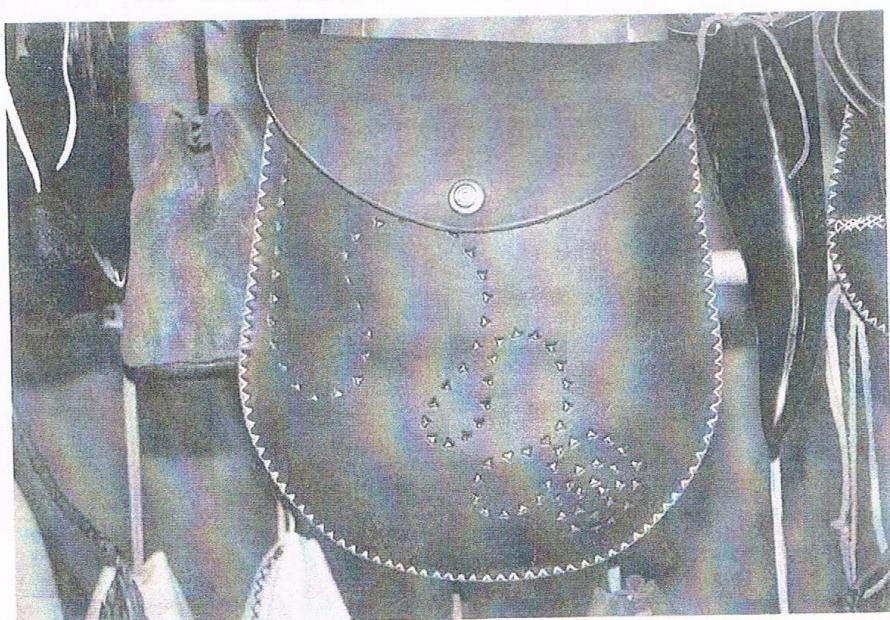
Fra middelalderdagene på Hamar, 7-8-juni, 2008

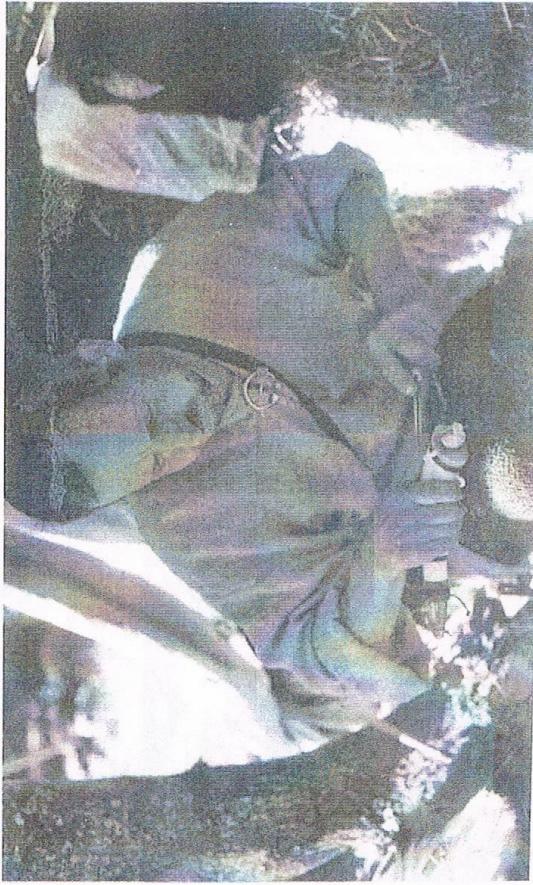
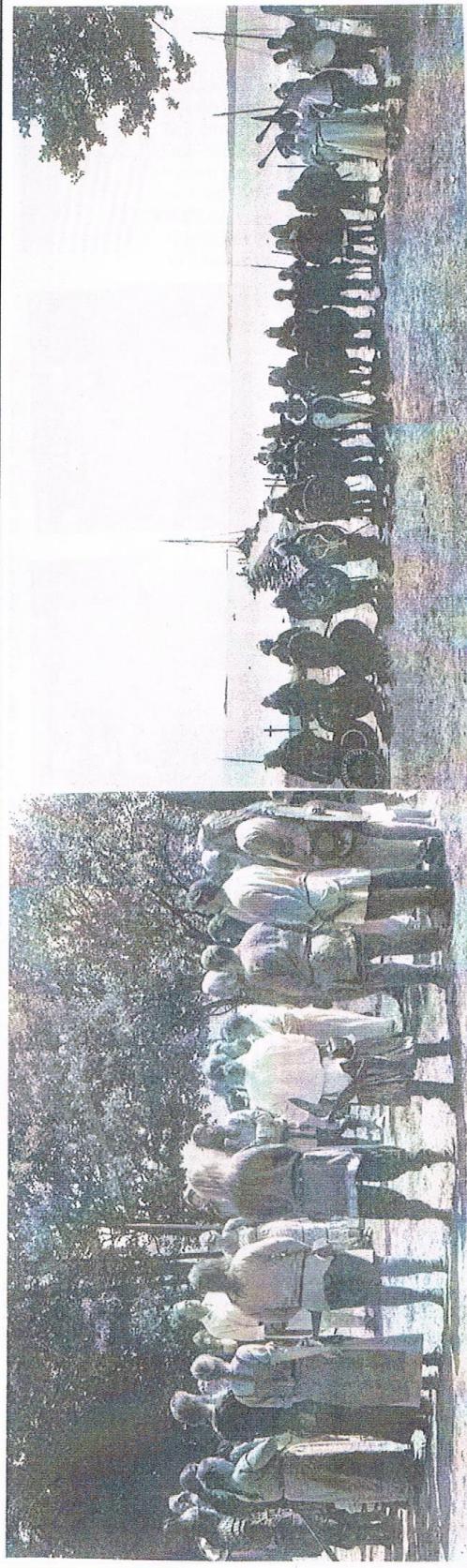
Denne vakre boden med skinnfellarbeider, tilhørende Irene Tørud fra Ottestad får være siste glimt fra middelalderdagene 2008 på Domkirkeodden som kanskje hadde de beste håndtverksutstillingene dette år så langt i arrangemangs historie også utover de glimt som bladet har gitt i denne utgave.

OO OO

Fra vikingemarkedet i Borre, 4-6 juli-2008

Denne litt så anonyme veske ble fanget i kamralsisen på vikingemarkedet i Borre i Vestfold. Den har en dekor som er slående lik de som er på det veskelokk som ble funnet under de arkeologiske utgravningene i havnebassengen i Oslo. Bare det at lermakeren er ukjent med funnet så vidt vitnes og kommer fra Tyskland og heter Frank Derikatz. Motivet er gjort ved å stanse ut små trekanthull larret og det ble fortalt å skulle ligne en slang og inspirasjonen til dette kom fra Urmesstilen! Det var såpass pussig at bladet gjorde seg et par foto hvorav et av dem gjengies her. Eventuelt inntrersetre av andre arbeider av Frank Derikatz kan se etter på; www.LifeCulture.eu

Fra vikingfestivalen, Borre i Vestfold, 4-6 juli-2008

Etter hva bladet erfarer var det hele 1200 søknader til årets vikingfestival i Borre i Vestfold mens "bare" 600 fikk plass hvilket jo endog gav inntrykk av et stort arrangement i storstatlige omgivelser. *Årets arrangement var det tiende i rekken, og mennesker fra 13 nasjoner deltok. Fotot: Øverst til venstre, hovedgruppen, festivalen sører markede blir åpnet til høyre vikingheer med vikingskip og hav i bakgrunn, nederst til venstre, litt av håndverkslivet på festivalen, skomaker Snorri Varnarsson, til høyre: Jurek, en polsk horn og beinsskjærer. *Kilde: nettsiden Gjengangeren.

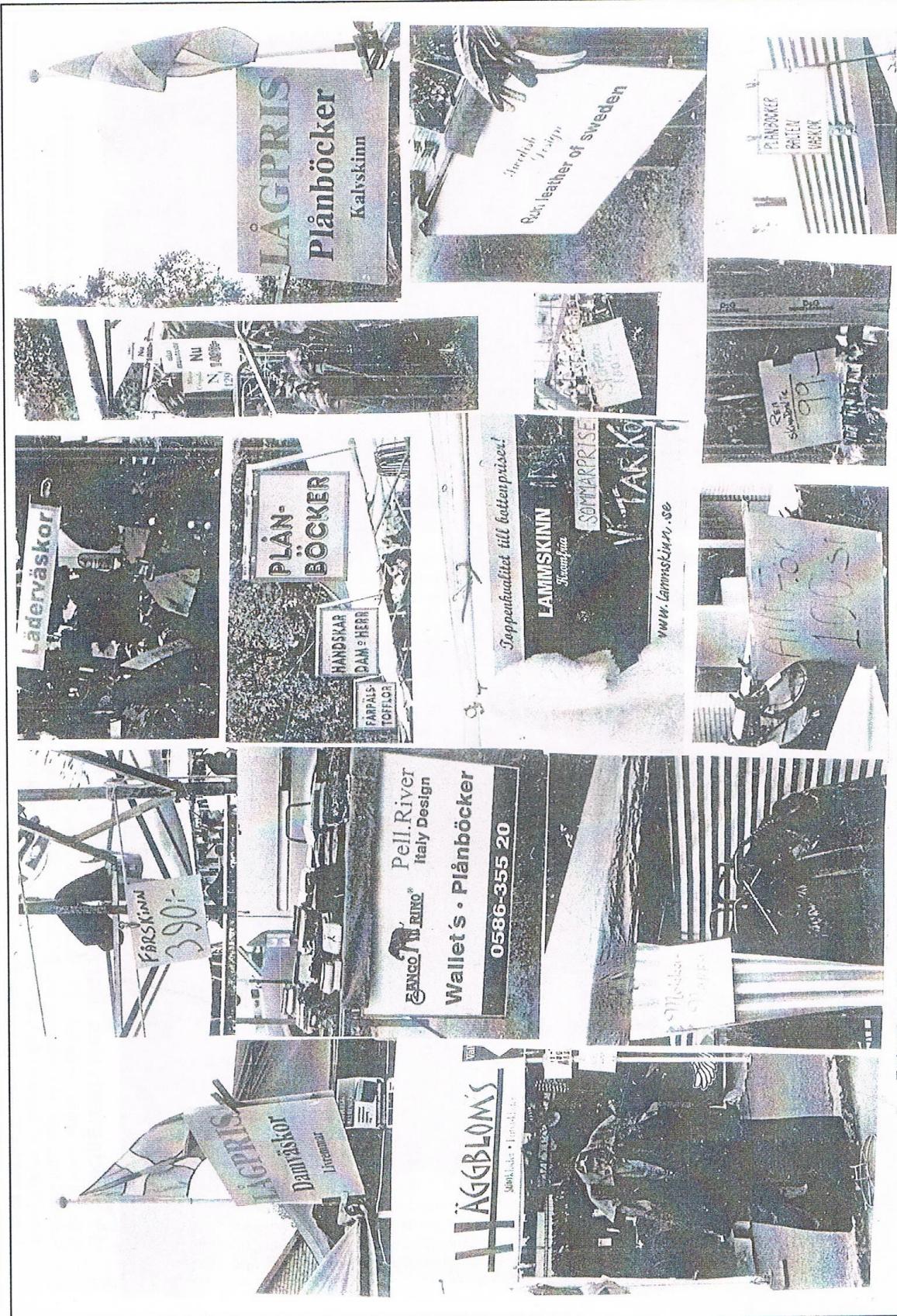

Foto:Minna Disse fotodoktir fra Oxhälla marknad från sen salva när vi var här

Oxhälja markede i Filipstad, 5-7 september, 2008

Bladet bringer noen glimt fra Oxhälja markede i Filipstad i Sverige. Dette marked er et av Sveriges eldste og største markeder med en nesten 5 kilometer lang markedsgate hvor det står omkring 1500 knallere som markedshandlerne i Sverige kalles. Og allehånde varer tilbyes de omkring 150000 besøkende hvert år under de i 2,5 dager markede varer. Dette år hadde skinn vare handlerne fått prioritet på markede og det var mange boder med gode tilbud av forskjellig slag, så som lommebøker, belter, vesker og jakker og ellers hele skinn, t.eks. sauskinn. Eller i rammen av markede gjør bladet oppmerksom på en artikkel i avisens Filipstad Tidningen, Torsdag 4 september, 2008 angående markedshandlerne eller som det heter seg på svensk, knallarnas situasjon i Sverige.

Fra Filipstad Tidningen

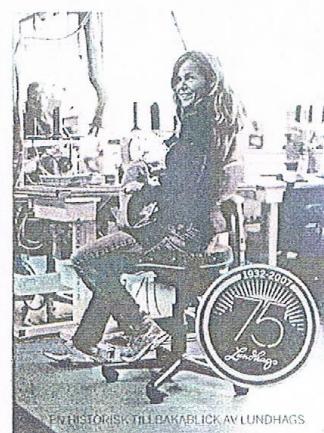
Foto/kopi ; viser hvordan artikkelen tok seg ut i Filipstad Tidningen. Denne artikkelen kan sikkert bestilles fra avisens innretning. Den inneholder mange nytte og samtidshistoriske opplysninger.

Angående Lundhags Skomakarna AB 75 års Jubileum.

På siden <Tiden som går> i nr. 1, 2008 var det en notis om at firmaet Lundhags Skomakarna AB, med tilhold i Järpen i Sverige hadde 75 år jubileum i fjor. Bladet gjør videre oppmerksom på at det i den forbindelse ble utgitt en brosjyre med tittelen; <En historisk tilbakablick av Lundhags> som over tolv sider gir en oversikt over firmaets historie og denne brosjyren kan etterspøres av inntreserte på Lunhags Skomakarna; www.Lundhags. Se.

Foto; til venstre,glimt av Lundhags Skomakarna fabrikk og utsalg, til høyre brosjyre utgitt i forbindelse med 75 års jubileum.

EIN HISTORISK TILBAKABLICK AV LUNDHAGS

Foto: fra Farge

Produksjons
bedriftene
vadestua.

Hovedkontoret til Brødrene Flaærønning lå i en bygning som også var et
produksjonssted. Denne bygningen ble oppført i 1900 og var en del av
en større kompleks med flere bygninger. Bygningen var oppført i tre og
var et viktig landemerke i området. Det var en stor bygning med
mange rom og et høyt tak. Den var malt i en mørk grå farge og hadde
mange vinduer. Det var også en port ved inngangen til bygningen.
I 1931 ble produksjonen flyttet til en ny bygning i Ler, og den
oppførte bygningen ble revet ned.

Brødrene Flaærønning
var et viktig selskap i
Ler, og de leverte
mye til byen og
området.

Det var en
større
bedrift som
produserte
og markedsførte
produkter til
markedet.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

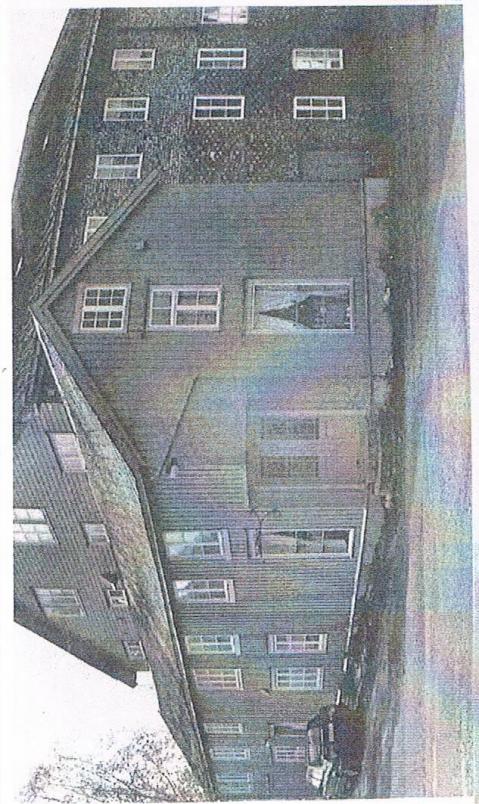

Foto: fra Dovrebanen

Produksjons
bedriftene
vadestua.

Hovedkontoret til Brødrene Flaærønning lå i en bygning som også var et
produksjonssted. Denne bygningen ble oppført i 1900 og var en del av
en større kompleks med flere bygninger. Bygningen var oppført i tre og
var et viktig landemerke i området. Det var en stor bygning med
mange rom og et høyt tak. Den var malt i en mørk grå farge og hadde
mange vinduer. Det var også en port ved inngangen til bygningen.
I 1931 ble produksjonen flyttet til en ny bygning i Ler, og den
oppførte bygningen ble revet ned.

Brødrene Flaærønning
var et viktig selskap i
Ler, og de leverte
mye til byen og
området.

Det var en
større
bedrift som
produserte
og markedsførte
produkter til
markedet.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

og traktorer og biler tok over - og salmakerfaget fulgte med inn i den nye tids utvikling til denne delen av virksomheten ble utsikt av moderfirmaet som en selvstendig del/firma. Det heter i dag Rantex Flaærønning AS og salmakerarbeidet består bl.a. i å sy store kapell til trailer. Moderfirmaet holder heller ikke på med skinn/tear på noen måte i dag og selgergave og presangartikkler en gros. Det var en annone i bladet Form Og Farge nr. 7, 1931 som fanget oppmerksomheten, i den het det seg:

<Nye mønstre i läderplastik er aa faa kjøpt
hjaas Brødrene Flaærønning adr; Ler St.
Dovrebanen>

wOg spørsmålet er jo om dette er den første annonne i sitt slag her i landet og hva sier leserne? Ellers kort om fotoene: I det lave trehuset på foto øverst til venstre starter Flaærønning sin garver og salmakervirksomhet, siden flyttet firmaet over til tegelstenshuset like ved, foto til høyre, Det ble påbygget en etasje slik at salmakerdelen fikk plass i træde og garvenet i første og andre etasje. Og i det gamle trehus var det bl.a. en skoforetning Fotoet nederst til venstre viser et glimt av dagens moderne bygg som huset Flaærønning på vei mot 150 års jubileum

(Brødrene) Flaærønning på Ler (v/Dovrebanen)

2008

150

Års Jubileum

Når firmet Flaærønningen i år har 150 års jubileum så forbinder kanskje ikke så mange det med skinn og lær etter som det i dag strengt tatt ikke holder på med disse matrialene. Men ser man nærmere etter så har det en lang historie i tilknytning til de fleste sider av skinn/lær relatert virksomhet. Den første Flaærønning reise som svært omkring i Europa før han slo seg ned som salmaker og garver på Ler i Sør-Trøndelag og det var siden sognene hans som dannet firmaet <Brødrene Flaærønning> på Ler, Dovrebanen Stasjon. Salmakerdelen

Foto: fra Dovrebanen

KØBEL SØLVAKER
TYSKANMUSEI

Brødrene Flaærønning
var et viktig selskap i
Ler, og de leverte
mye til byen og
området.

Det var en
større
bedrift som
produserte
og markedsførte
produkter til
markedet.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Brødrene Flaærønning
var et viktig selskap i
Ler, og de leverte
mye til byen og
området.

Det var en
større
bedrift som
produserte
og markedsførte
produkter til
markedet.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

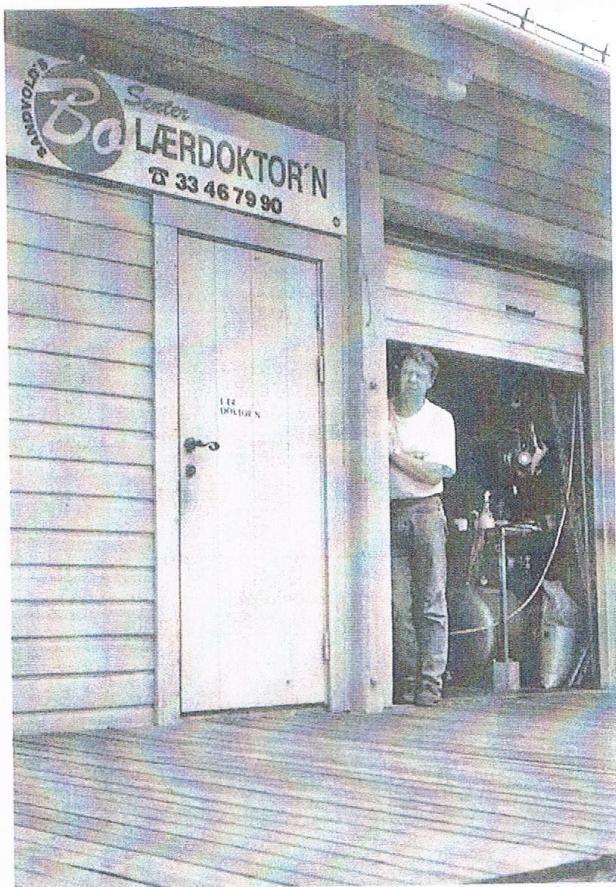
Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Denne bygningen
var en del av
den historiske
byggnadsverdien
i Ler.

Lærdoktoren .

Det smått fantasifulle firmanavnet <Lærdoktoren> fant bladet i Sandefjord i Vestfold. Firmaet hadde spesialisert seg på reperasjon av humdmøbler, stoffmøbler og treverk og hadde holdt på i 15-16 år, nå i Peder Castbergsgate 7. Hvilket er det gamle pakhus på jernbanestasjon. Og innehaveren Thorbjørn Sandvold sto tilfeldigvis i døren da bladet var på farten og tid ble det til et foto.

Kunst og håndverks
markedet på
Kirkeristen.....
21-23 august, 2008

Årets marked virket være li retrospektiv, altså <back to basic> i mange tilfeller mer også med enkelte nyskapninger så som til den eneste håndverker med materialene skinn/lær bladet kunne finne, Elfi Sverdrup fra Stokke i Vestfold. Hun hadde flotte smykker i disse materialene påsin stand, noe detsverre spalteplassen er for liten til å vise noe av men inntresert kan kikke innom på www.sverdrup.org. Foto viser Elfi Sverdrup på årets marked

.....

Åge Brøtmel

Smeden fra kontraskjæret.

Det er neimen ikke enkelt å skulle oppsummere smeden Åge Brøtmets virksomhet og mange samtalene skulle en egnetlig ha hadd tid til for å få tingene på plass men det får bli med denne artikkelen som begynte i smien på Fetsum Lenser museum på fløterdagen 15 juni d.å.
Da var han i vrksomhet der, 86 år gammel og det ble en del notater ut av samtalen mellom hammerlagene på ambolten. Siden ble det prat på gården, Størvud i Gaaderåsen i Fet Kormune hvor han fortalte fra sin tid som smed;.....

Age Brøtmel; < Jeg begynte i 1936 som læregutt i garisonsmia på Akerhus Festning, den tilhørte hesteadelingen, og fikk fire års læretid der. Men så kom krigen og da måtte vi slutte, tyskerne kom og overtok hele smien. Da var det en stund jeg ikke hadde kontakt med den smien, jeg var i en annen smie opp i Fredensborgveien (under krigen). Så sluttet krigen og da begynte vi på festningen igjen og da var jeg der. Men så døde den gamle smeden der og jeg kjøpte maskinene hans, men da skulle de rive den smien, vi fikk beskjed om det, plasskommandanten beordret at smien skulle rives og da måtte jeg slutte der>.

Lær, Sko og Skinn; Husker du hvilket år det var?

Age Brøtmel; Det var i 1954, (ved hjelp av hans kone regner vi ut årstallene fra gamle foto). Det var ikke lengere behov for hester, det som var der (på kontraskjæret red.anm.) ble flyttet til Starum (idag norsk hestesenter).

Lær, Sko og SKinn; Fikk du et annet sted?.

Age Brøtmel; Ja, så fikk jeg leiet smien på Oslo Ridehus, men jeg var der bare et par år, det ble klaget fra nabolaget over røyken fra smien, den kom inn i husene sa de, så jeg måtte slutte der.

Lær, Sko og Skinn; Og så...?.

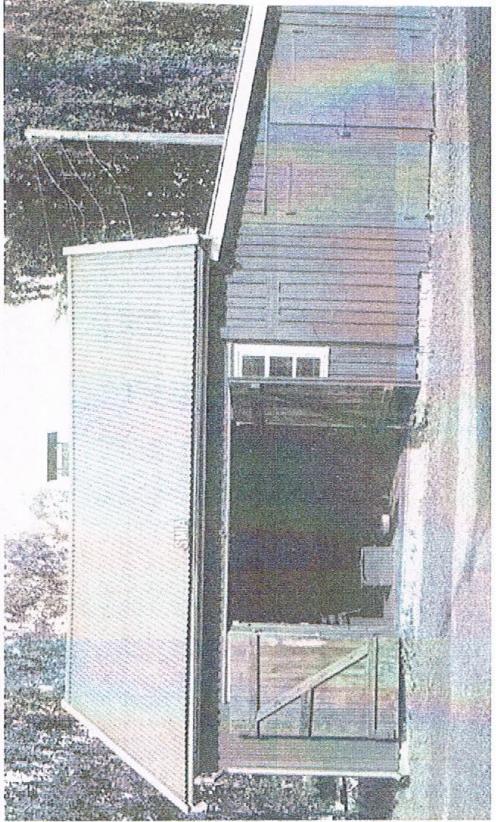
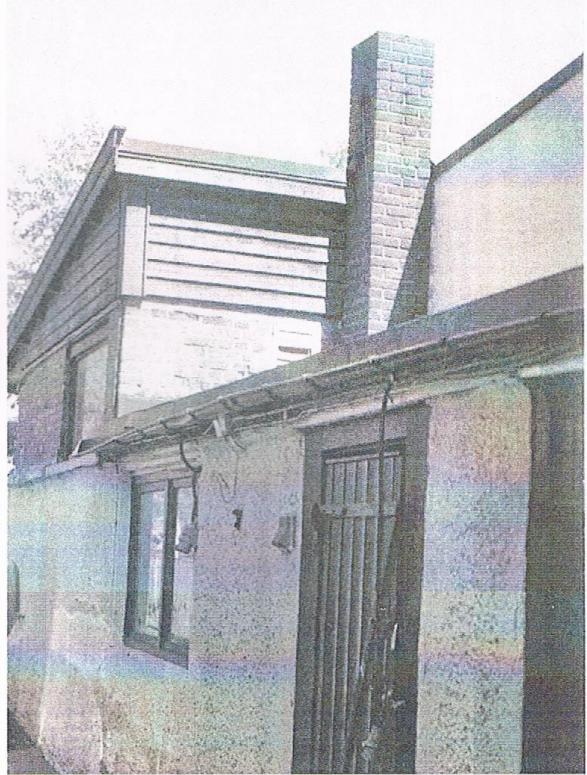
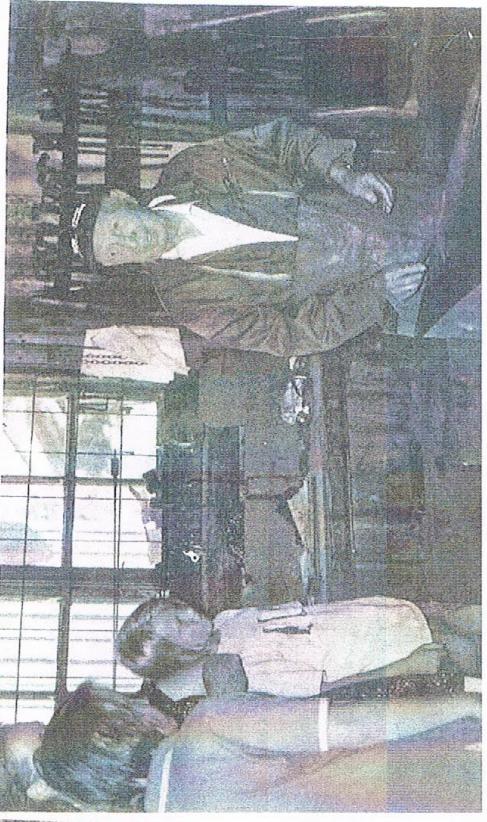
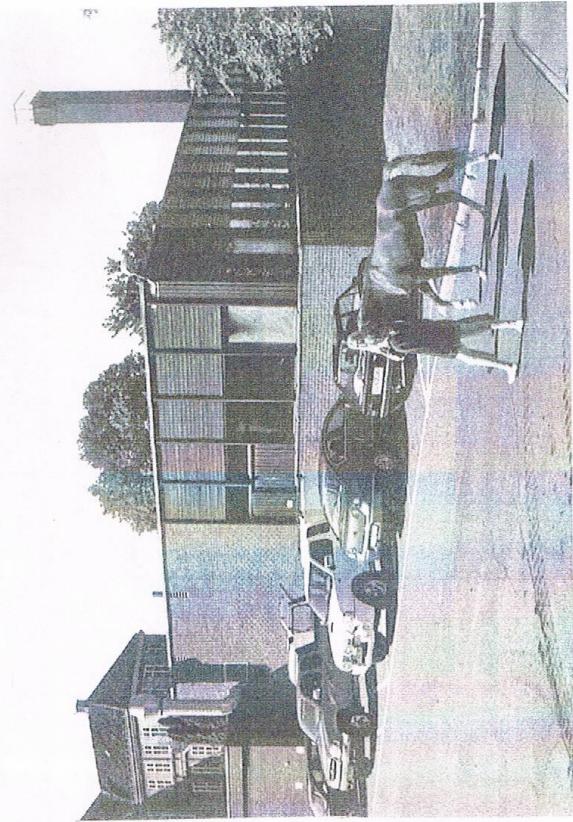
Åge Brøtmel; Etter det fikk jeg en stilling på vetrinærhøyskolen som smedmester, og så giftet jeg meg og fikk overtatt en gård, men jeg var på vetrinærhøyskolen til jeg gikk av med pensjon, det var i 1967, jeg drev som bonde etter det.

Og mens vi prater om disse smier så viser det seg at Åge Brøtmel fikk malt et maleri av den smien som var på kontraskjæret og som trolig er den siste garisonsmien på Akershus, smien der har en like lang historie som Akershus festning og de tok også i mot abeid fra byens borgere. Maleriet ble malt av en politi som het A. Wang og bladet fikk lov til å gjøre et foto av det som siden er blitt litt forstørret opp og som følger med som bilag i denne utgaven hvor også noe av historien om motivet, fortalt av Åge Brøtmel er tatt med i en liten tekst.
Det blir litt prat frem og tilbake han sier:.....
< de burde ikke ha revet den smien, men latt den stå der som et minne>.

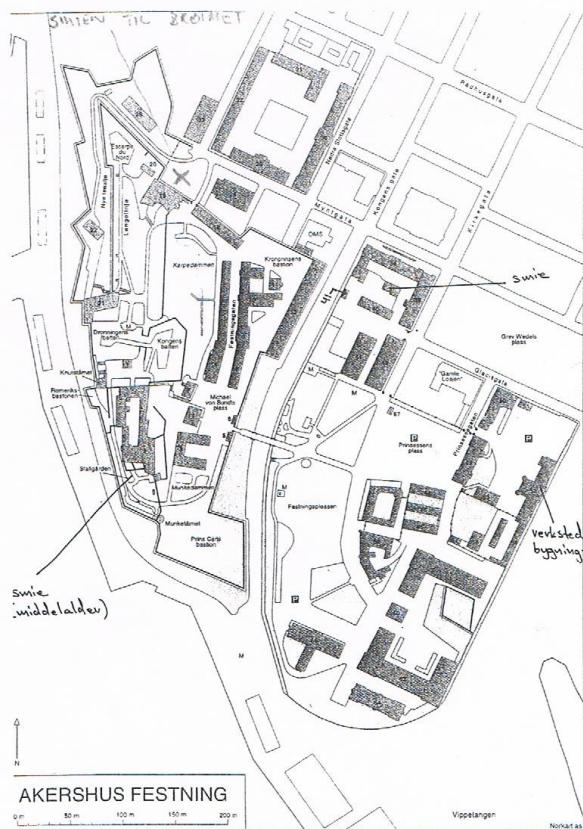
Og det kan man jo være enig i, det rives så alt for meget i vår tid. Han nevner at det hvistnok var av hensyn til områdets forskjønnelse at smien ble revet og det er tankevekkende i mellom annet. Og i tiden vi har sittet å snakket lagde hans kone kaffe og smørbrød som vi spiste og drakk av og pratet, han streifet inn på krigen sa, < det var en hård tid>. Og krigstider er vel slik.

Til sist var det dags for å si adjø og noe av det siste han sa var < Jeg skal nå ned i smien på søndag igjen, om jeg er i form da> Og det så det ut til at han var, 86 år gammel og <still going strong> som det heter seg.

Foto på andre side og bilag; Bilag, smien på kontraskjæret, over til venstre, smien på Oslo Ridehus, over til høyre, smien på vetrinærhøyskolen, nederst til venstre, smien på Fetsum Lenser museum, nederst til høyre, smed Åge Brøtmel forteller den yngre garde om smedens arbeide i gamle dager i smien som nå er museum.

Omkring smiene på Akershus.

Det har hvert mange smier på Akershus Festning gjennom århundrene og med smått og stort er tallet trolig to sifret og man roter seg lett bort i dette bygverks kinkler og kroker når man prøver og finne ut av det, så å si måle opp med øylene hvor de kan ha hvert så denne omtale blir kun en løsskrevet skisse basert på kartet ovenfor som kommer fra Forsvarsmuseums bibliotek på Akerhus og opplysninger fra Åge Brøtmet.

Kartet viser at *smien i middelalderen lå i stallgården og den ble trolig flyttet derfra gjennom ombyggninger av middelalderborgen til et renesanceslott (ca. 1600 tallet av Cristian d.4). Og den har siden hatt tilhold en rekke steder omkring på området, noe som kartet viser, bl.a. i verksted bygningen, hus nr. 52 og i hus nr. 37 og nr. 41. Det er lite skrevet om dette og den smien som Åge Brøtmet i sin tid arbeidet i mener bladet, etter samtaler med Å. Brøtmet, at den må ha befunnnet seg hvori på kartet det er blitt påmerket et kryss, inngangen til denne smie var rett fra Myntgaten. Og de omkringliggende hus har nr. 20-19-28.

Det orginale maleri av det som trolig var den siste smien på Akershus Festning og som pryder på denne utgaves bilag var i sin tid** malt av en politi A. Wang, en gang mellom 1950-54. Artig er også motivet:** Det er smed Paulsen som skor jernhandler Bjørklunds hester. Jernhandler Bjørklund holdt til nede i Stenersengaten på Vaterland og slik havner man samtidig midt opp i det historiske området for garveri driften og skinn og lærhandelen og ditto supplement artikller gjennom 400 år i hovedstaden.

*kilde; Harald Moberg/ Forsvarsmuseums Bibliotek

**Kilde: Åge Brøtmet, Fet.

Bilag, Lær, Sko og Skinn, nr.2, 2008

Den siste smilen på Akershus festning.

Maleri av politi A. Wang. (1950-1964?).

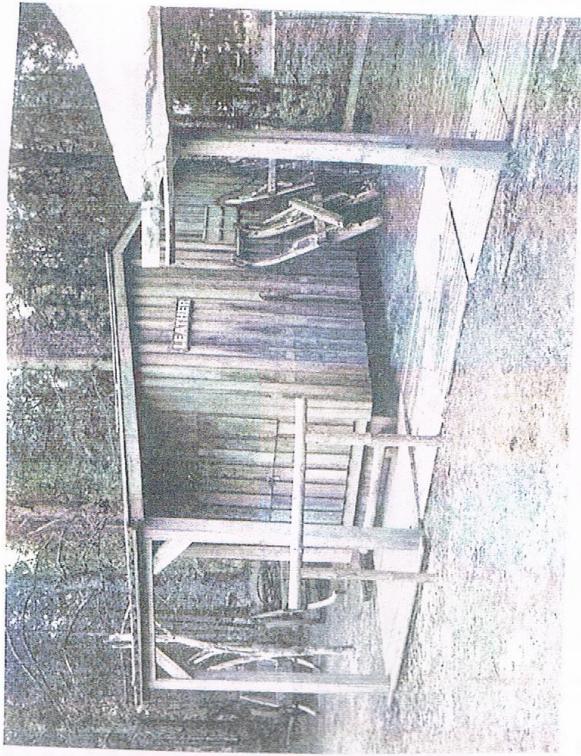

Westernbyen Deadwood City? på Nøstefoss el. langs Kruttrøyken.

Mange, mange, trolig de fleste har vel hørt om westernbyen langs Kruttrøyken på g.a. de årlige «topoverfall» som har hvoret omholt i avisene og Kruttrøyken har drevet tell omkring husene der og salvfølgelig er det hva som skal eller i allefall bør omtales hva angår denne by, meneen, så lenge det er en westernby så er det vanskelig og ikke tro at det finnes skinn og læraarbeider der også, på en eller annen måte og det var i grunnen derfor bladet tok turen, for å finne ut av dette med skinn og læraarbeidene i Deadwood City og gjorde, så også men først, Deadwood City elles og drives av Deadwood City Western Club og leder for denne er Hilde Thorgersen som bladet fikk en prat med og som kunne fortelle at de hadde innværende år (2008) et westernshow hver søndag fra 29 juni til 31 august, og at de startet planleggingen av byen i 1990 og begynte byggingen i 1991 og at de sågar hadde holdt på i 17 år med utbygging. Virksomheten går ut på å lage westernshow og samtidig vise hvordan det var i en westernby omkring 1876. Hvort er skrives en nytt westernshow og årets show, som bladet viser et lite fotoglimt fra hadde tittelen <Deadwoods Undergang> og var et bandeoppgjør med en viss mystisk mrs. Plummer sentral og hvor sheriffen og byens innbyggere sammen reddet byen gjennom et underholdende show for store og små skrevet av Terje Steen.

Fotoene: Øverst til venstre viser et glimt av Deadwood City, merk saloon, Nr. 10, det var i virkeligheten. Nr. 10 Wild Bill Hickok saitt den kveiden han ble skutt, til høyre, et glimt fra årets show og nede til venstre, leder av Deadwood City Western Club, Hilde Thorgersen

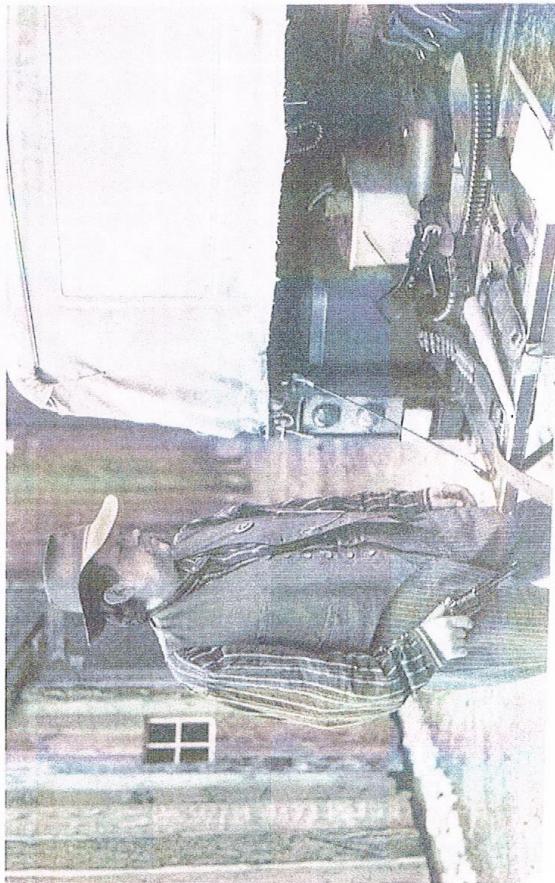

Lærmakeren Terje Guldbransen fra Røttingfoss.

Man legger fort merke til en mesterklo i lærmakarklo fra lærmakeren Terje Guldbransen "bare" har holdt på i 5 år med håndverket og da i Deadwood City, hvor han også har hadd et lite utsalg av western stilete nærværer Historien om Terje Guldbransen vel inn i skinn /ær er historien om båtbryggeren som ble husbrygger og så salmakkere. Og det er historien om en lærmaker som sluttet sin virksomhet i Deadwood City etter 5 år og som vil fortsette et annet sted. Den første lærmaker i Deadwood City var hvistnok en finnleender, slik at det alltid har hvert en lærmaker og skinn og lærarbeider "byen". Og etter Terje Guldbransen forsto bladet det slik at det er sheriffen som tar tradisjon vicere, Terje Guldbransen var elvers bankieren i westernbyene. Fotoene øverst til venstre viser Terje Guldbransen og hans rikkhoidige utvalg av skinn/nærværer og til høyre utsalgsbuen.

Lærmaker og sheriff Per Erik Anderson.

Bare kort noen få ord blir det plass til denne omtale av lærmakeren Per Erik Anderson og hans lærnarbeider. Som man kan se av fotoet er det revolverhystre som ligger på bilens baklem til bl.a. en ombygget Remington Army Colt 1861 til en såkalt Buntline, hvilket er en colt med et mye lengre løp og til en Colt Peacemaker 1873. Men også patronbøtte til rifle og et gjevær hyster hadde han med seg den dagen bladet var der og kansje om det skulle passe slik så kommer blader tilbake med en nærmere omtale ved senere anledning.
Foto nederst til venstre, Per Erik Anderson viser et utvalg av bl.a. revolver-

32

Historisk gjenåpning av Mela Martnæn.

4.-5. Oktober-2008

Bladet hadde en info side om gjenåpningen av Mela martnæn i nr 1 2008 og bringer her noen fotoglitter og info om dette marked som stort sett må betegne sin gjenåpning i degene 4-5 oktober 2008 som en suksess. Melen er en liten bygd i Overala kommune like ved elven Namsen og ca to mil fra Namsos og stedet hadde i sin tid et bymessig preg i en Øvergate og en Nedergate og var et sentral handelsted i Namdal(Nord-Trøndelag) frem til leiesiedet Namsos ble grunnlagt i 1845 og senere området by. Etter den tiden gikk det tilbake med Melen som handelsted og den årlige martnæn. Denne startet trolig på 1500 talet og ble holdt hvert år i ukken etter Mikaelmess og den siste offisielle martnæn var hvisnok 1882 men litt virksomhet var det helt frem til 1901. Slik at det ved årets gjenåpning var det over hundre år siden sist gang det var martna på Melen men detsværre utover de fotoglittet bladet bringer så vites i grunnen lite om dette marked og deits historiske betydning for skinn/lærivare/handell, eller peishandel i dette området, hvilket det trolig har hvert lit høist omfang!. Ellers har Namdalsavisen onsdag 1 oktober og lørdag 4 oktober svært gode og omfattende artikller om Melen og martnæn som trolig kan bestilles fra Namdalsavisen:www.namdalsavisen.no.

Foto; Øverst til venstre, Linn Myrvoll som solgte skinn for Mela Martnæn og til høyre samaker Syvli Sæther som var kommet over fjell fra Østersund med kløvhest langs gamle handelsveier!, og nede til venstre, Marit Ellin Sandør som driver firmaet Rådyrsikrin.

Fra Akershus Festning.

Kommer fotoet til venstre og viser heste saler som henger oppunder taket i andre etasje på forvarsmuseet. Og det hendte at opptil tyve hester var i arbeide for å få frem en kanon, slik at megden saler også ble betydelig når hesten ble overflødig og maskinene tok over dens oppgaver og mange ble tatt vare på gjennom at bli hengt opp under taket hvor de jo alltid hadde hatt sin plass når de ikke var i bruk. Når de til sist ble hengende der for godt var også en epoke, helt fra middelalderborgens tid over og nye tider kom og salmakeren fikk nye oppgaver.

Aas Salmakeri

På Åkrene mellom Fet og Lillestrøm.

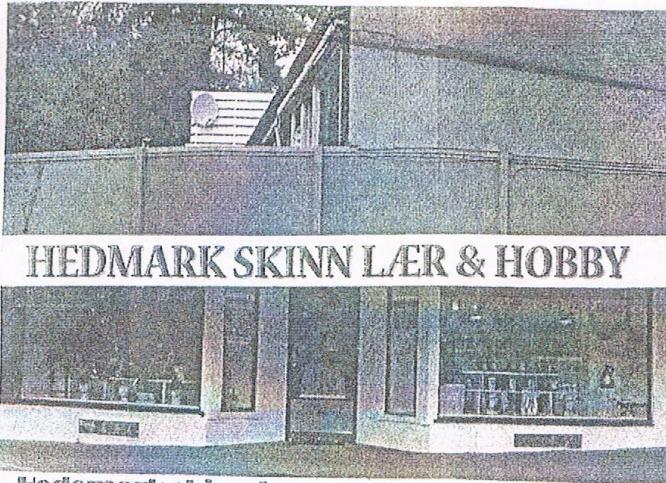
Det er ingen direkte forbindelse mellom fotoene og omtalene på denne side og Aas Salmakeri driver mest med sying til bil og båt for forskjellige firmaer og med mange moderne materialer, akkurat da bladet var innom med hundeutstyr, d.v.s. spesialtilpassninger men kunne Rune Aas fortelle; <vi driver også en del med skinn og lær, mest MC utstyr, vi lager salvesker, belter og den slags, noe går til biler også>. Han er andre generasjons salmaker i firmaet, faren Nils Aas jobbet som salmaker i forsvaret hvor han sluttet for ellev år siden og startet opp i Aas Salmakeri og bl.a. har de sydd stolseter i F.16 jetfly, og dermed ser man litt hvor det gamle middelalderfaget og salmakeren tok veien, det er nokså fantastiskt: <En annen ting vi driver med> fortsatte han <er sying av trekkt til flygler å pianoer, det laget vi til den nye operaen, ellers lager vi det til alle som selger pianoer og flygler i Norge, også til crusieskip, vi monter flygler og trekkt, skibene ligger omkring fire timer, så da må vi skynde åss>.

Og det var det hele bladet har å bringe fra en kort samtale, ute på Åkrane

Foto: Rune Aas. Aas Salmakeri

Hedemark skinn lær og hobby til salgs.

HEDMARK SKINN LÆR & HOBBY

Rep. av:
Hundeutstyr
Hesteutstyr
Sko/Belter
Vesker/Sekker
Bager/Mc-Utstyr
Skinn og lær-
produkter

○ ○ ○

Åpningstider:
Mandag-torsdag: 10.00 - 17.00
Fredag 10.00 - 18.00
Lørdag 10.00 - 14.00

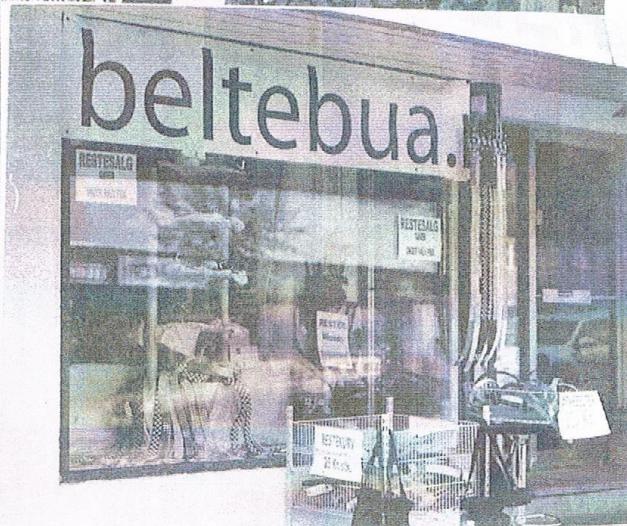
Storgaten 14, 2408 ELVERUM
Tlf.: 419 20 564

Hedemark skinn lær og hobby til salgs.

Sted: Elverum

Foretningen inneholder bl.a et komplett skomakerversted med relativt nye maskiner.
Godt kundegrunnlag, stort område, nåverende eier slutter grunnet alder og sykdom.

Henv. Harald Jensen, Storgaten 12, 2408 Elverum, Tel: 41920564

Beltebua på Elverum.

Bjørn Pedersen er det som driver Beltebua i Storgaten 16 på Elverum. Og utvalget av bl.a. spenner er formidabelt og muligens landets største noe som foto til venstre under denne teksten viser et glimt av, i en av reolene. Ellers er innehaver Bjørn Pedersen på foto oppi til høyre og under et lite glimt av butikkfasaden på Elverum.

Knallarna snart ett minne bort?

Tid knallarna i Knallarealen mittmede i Østersund, enbart en bilen bestyrkt for en rördhet härstammat från lastbil.

Börding även att det förknallade året om vissa knallar inte längre finns kvar.

Detta är en del av en rapport som nu är tillgänglig.

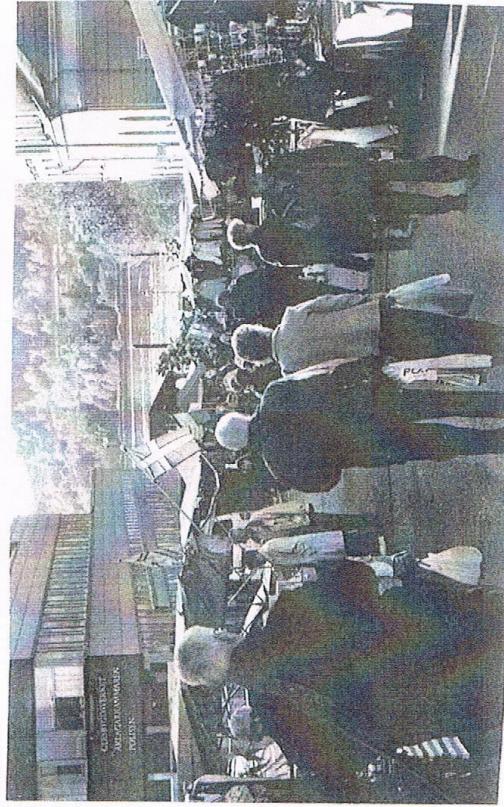
Läget medan knallarna kanske inte längre finns kvar är inte alltid klar, skriver Sven Gustafsson, chef för Östersundstrafiken.

Men det är ändå en bra nyhet att de inte längre finns kvar.

Naturligtvis så måste aldrig bli isbokserna sätta upp sig.

Detta är en del av en rapport som nu är tillgänglig.

Som fotoene forhåpentlig viser var det strålende vær over åpningen av høstmarkedet i Østersund, som ikke er så kjent som vintermarkedet, men som minst har like gode tilbuds. Bladets eksempel viser bodent til Nightmare AB (ned til høyre) som virkelig hadde gode skotilbuds. Og ikke minst var folksomt, (foto opp til høyre) mens på fotoene til venstre kunne man observere, under reklamflagget for <Otto's Rostfria Herman Krylbo> på stangen, et opphevet avisinnlegg fra sommeren angående utviklingen for knallarna og oversående dette er et foto hvor overskriften er forstørret opp så den kan lees, det står: <Knallarna snart et minne bort>, (les også om Oxfihla i markede denne utgave av bladet som også har omfale av knallarna).

Skinnsekkene i Olavs gruven på Røros.

De virker til å være helt oversett, disse tre skinnsekkene som henger i Olavsgruven på Røros og som på denne side av bladet i denne utgave er avbildet. Og trolig er de gamle, eldgamle, modellene eller forbildene for disse sekkene som ble laget kanskje for en hundre års tid siden. Og sekken helt til venstre kalles for en <Hit> og muligens har i allefall navnet sitt opphav på Vestlandet og den ble i sin tid brukt til å bære mel i. I Ivar Åsens norske ordbok står denne omtalt; <Skinnpose, Belg til at bære på ryggen, sedvanlig dannet av et fåreskinn, som er heiflået(belgflekket), så at halsen tjener til åpning og fotskinnen forlenges til bærebånd. Alminderlig untagen på Østlandet>. Så hvordan den er havnet på Røros e en gáte? sammen med de andre sekkene hvor den midterste er den største mens den til høyre mer ligner en stor kaffepose? Kanskje hadde det hvert en god ide og fått laget noen skisser av disse sekkene med påtegnet mål etc. så kunne eventuelt inntreserte få kjøpt slike for bl.a. studere nettopp hvordan de er gjort og kanskje kunne de attar bli del av det levende håndverket .

* Kilde; Biblioteket, Røros Museum.
Ellers takker bladet for å ha blitt oppmerksomt på disse sekkene av inntreserte.

OO
OO OO

Lær, Sko og Skinn Lommeleksikon

Lær, Sko og Skinn Lommeleksikon har mange inntresange områder av skinn, lær og relaterte emner.
Bestill et eksemplar i dag til kr. 150,- tilsendt i posten,
porto kommer i tillegg.
Adr: Bladet Lær, Sko og Skinn, D.B.5160, Majorstuen, 0302 Oslo

Lær, Sko og Skinn Lommeleksikon

Somtidengårtidensomtidengårtidensomtidengårtidensomtidengårtidensomtidengårt

Stort jubileum i England til neste år, da feirer The university of Northampton 100 år med undervisning i skinn/lær/industri.*Det startet med åpningen av The National Leathersellers College i Tower Bridge Road i London i 1909 av The Leathersellers Company, her i landet kanskje best kjent gjennom bøkerne til John W. Waterer(?),...men,... ikke etter på *www.northampton.ac.uk., der er alt om jubileumet.

Ennu ligger muligens den tidligere utstillingen <Over en lav sko> (?) i Drammen Museum (i 2003) ute på nett kalt e<En Skohistorie(?), prøv på ;www.drammen museum.no docs/ariv/2003.

***Øtzi!** De siste undersokelser om <Mannen i Isen> eller ØTZI som han ble kalt har vist at han trolig var gjeter og videre at kappen og leggings var av saueull og skoene av storfehud.
(* Aftenposten A.Magasin,29 august,2008)

***Skinnlåven** hadde to grunnkurs i lærarbeide denne høst, henholdsvis 13-14 -9-2008 og 11-12-10-2008. Kurslærer var Arne Markussen Jr. Og 17-18-19 oktober 2008 hadde amerikanske Jim Linell et kurs.(www.Skinnlaven.no)

*<**Adieu Saint Laurant**> var tittelen på en minneutstilling i Hamburg holdt fra 25 juni til 31 august om den store franske moteskaper som døde 1 juni dette år(2008).(www.hamburg.de)

***Bergansof Norway** har i 2008 100 års jubileum. Det startet i 1908 med den berømte Bergan meisen til ryggsækker.(www.bergans.no)

Noen vintermarkeder.

Røros martnaen	fra 17 februar- 21 februar
Kongsbergmarken	fra 21 februar - 28 februar
Marsimartnaen,Levanger	fra 26 februar – 28 februar
Grundset marken	medio mars (sjekk med arranger.)
Villmarksmessen,Lillestrøm	fra 16 april - 19 april

OBS

OBS

Kunst og Håndverksmessen, Lillestrøm,2009

Jørn Jensen Lærhandel på Lillestrøm er inntresert i kontakt med skinn/lærhåndverkere for å prøve få i stand et aktivt håndverkstorg på kunst og håndverksmessen i Norges Varemesse, Lillestrøm, 2009. Inntreserte kan melde fra til Jørn Jensen Lærhandel, dette (helst) for 30 mai 2009 da det eventuelle antall inntreserte må være sånn noenlunde klart,....all den stund Jørn Jensen Lærhandel vil prøve å fremforhandle en leiepris for stand hos arrangør som kan være/bli gunstig for den enkelte skinn/lærmaker og dette er noe som kanskje kan ta litt tid.
Dette er et veldig inntresangt initiativ for enny giv for skinn/lærhåndverk på denne messen og det er å håpe at mange vil støtte opp om det. Hen vendelse kan gjøres til; Jørn Jensens Lærhandel, Nittedalsgaten 33, 2000 Lillestrøm, eller tel. 64841010, eller faks; 64841011

OBS

OBS

Det 16 Rocky Mountain Leather Trade show Sheridan ,Wyoming,USA May 15-17, 2009

Bladet gjør også oppmerksom på dette Leather Trade show I USA som trolig er det beste i Amerika. Det har også årlig en utstilling kalt >World Leather Debut> og i 2009 arrangeres den hvistnok for 8 gang og er åpen for alle skinn/lærhåndverkere i verden. For mermere info; www.Leathercraftersjournal.com.

Somtidengårtidensomtidengårtidensomtidengårtidensomtidengårt

Ord omkring bok

Bue og pil

Bok : Bue og Pil

Utgitt : 1999

Forfatter: Erling Schmidt

Forlag : Eget Forlag

ISBN : 87-987448-0-1

Boken er beregnet til barn og har bl.a. med et par mønsterark med mål til buer for dem. Eller kunne man kanskje si, var beregnet til dem, all den stund det under vikingfestivalen i Borre d.å. kun var 20 eks. tilbake av et opplag på 1000 stk. og de 20 eksemplar ble trolig solgt slik at boken kanskje ikke å få kjøpt mer.

var solgt under årene fra utgivelsen i 1999 til museumer, skoler og bibliotek slik at mange nok har hatt glede av den. Forfatteren er en av mange frivillige hobbyvikinger ved Ribe Vikingmuseum og hans datter har hvert den kvinnerlige modell i boken. Men om det skulle være et å annet eksemplar å få kjøpt ennå kan en henvendelse gjøres til; arbow@onet.no

Ord omkring bok

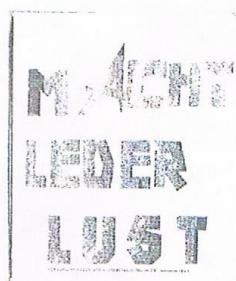
Katalog; Macht, Leder, Lust

utgitt : 2008

Forfatter:-----

Forlag : Det tyske lær og Skomuseum, Offenbach

ISBN : ???????

Udstillingskatalog, tykk som en bok, utgitt af det tyske
Lær og Skomuseum i Offenbach i forbindelse med utstillingen
<Macht, Leder, Lust> mellom 26 april og 16 november d.å. i
museet. Om man ikke har sett utstillingen så er katalogen en
bra erstatning som forklarer utstillingen og forhold i/mellan
tysk/europeisk/internasjonal/skinn/lær/kunst/industri/historikk.
Håndverk glimter med sitt fravær i denne utstilling som bladet ellers
bringer en omtale av annet sted i denne utgave men katalogen
anbefales og henv. om denne kan gjøres gjøres til;
info@ledermuseum.de

Ord omkring bok

Hva man får ut av typen utstilling Macht, Leder, Lust, beror i stor
grad på hvilken vinkling man velger å se utstillingen fra og de bøker
bladet drar frem i den forbindelse og som i utgangspunktet ikke har
noe med utstillingen å gjøre er om lærlakkene som etter bladets
oppfatning var utstillingens røde tråd fra de først så dagens lys
i det amerikanske flyvåpen til de i vår tid er blitt identifisert
til så mangt å mange. Bøkene heter henholdsvis; American Flight
Jackets og Motorcycle Jackets. De er begge mer å minne
encyclopediske og bringer en i grunnen også langt velk fra
utstillingen men nevnes altså, dog uten noen data, bare at de kan
eventuelt beses og kjøpes deretter, all de stund de koster over ,
1000 kroner stykket, på Automobila i
Oslo, Uranienborgveien 25,
telefon; 47-22608600

Macht,Leder,Lust (Verborgene codes der lederbekleidung im 20 jahrundret).
Notater og inntrykk fra en utstilling i det tyske lær og skomuseum i
Offenbach
Tyskland.

Når bladet etter en gang begynner å si om en utstilling at den var både inntresang og lærik så er det forde den nettopp var det, utstillingen Macht, Leder, Lust i det tyske lær og skomuseum i Offenbach mellom den 26 april og 16 november d.å. Den kan kort sagt forklares som en slags "vareoppstelling" fra det 20 århundres utvikling og bruk av skinn/lær i bekledningen.

<Verborgene codes der lederbekleidung im 20 jahrundret> mynter på at i mange tilfeller var/er bruk av lær/skinn i bekledning forbeholdt individ og grupper som skapte/skaper seg sin egen kodeks og identitet ved bruk av skinn/lær i bekledning. Og selv om utstillingen kanskje vendte seg først og fremst til et tyskt publikum så hadde den mange elementer i seg av den internasjonale utviklingen i det 20 århundre, eller den globale om man vil som jo innenfor det 20 århundre alt mer fikk flere og flere fellestrekker. Utstillingen henspeilte seg både på individet, (Haut Couture) og forskjellige grupper av menneskers bruk av skinn/lærbekledning men uten at den gikk inn på t.eks. tilvirkningsmåte av disse eller forhold mellom industri og håndtverk eller samarbeide mellom forskjellige grupper o.l.

Men også som i utstillingsdelen <A grand stage entrance> hvor en Houte Couture kjole fra en tysk/fransk dialog utstilling var med, viste at lær/skinn i bekledning ikke bare var/en kommunikasjon gjennom kodeks og identitet mennesker og grupper i mellom men at det også kan være det mellom land.

Gjennom et århundre.

Et århundre er tross alt 100 år og det som begynte t.eks. som en flyverjakke i skinn/lær kalt for A1 i det amerikanske flyvåpenet omkring begynnelsen av århundret var omkring slutten av samme å finne som del av opprørske pønkeres kleodeks og identitet, selvfolgerlig jakker i forskjellige versjoner men grunnmodellen synes være den samme. Den første A1 jakke hadde knapper (eksemplar utstilt), og er bl.a. å finne på et foto av Charles Lindberg i 1927 (ikke utstilt) som den første der flyg over Atlanteren i en flyvemaskin fra Amerika til Europa mens **Amelia Earhart, som var den første kvinne over Atlanteren i fly samme vei, i 1928, var avbildet i en A.2 jakke i 1932 (utstilt) og den hadde da fått glidelås, mens pønkeres versjon trolig har element med seg, i mange/noent tilfeller, fra "mange forskjellige århundrer"? (se foto). Og på den annen side viste utstillingen til den utvikling som t.eks. fant sted innenfor Houte Couture på 1960 tallet da fundamentale forandringer for bruk av skinn/lær i bekledningen fant sted ved at en krokodilleskinnsjakke med minkfrim(krage/rouluresom i front?)kreert av den unge Yves Saint Laurent for motehuset Cristian Dior laget skandale da den tok sin tur nedover catwalken og brøt med de uskrevne regler om at skinn/lær bare var til portefølje etc. Før den tid var skinn i bekledningen t.eks. bruk av frynsete damer i Berlin på 1920 tallet og pluss/minus frem og tilbake gjennom et århundre ble skinn/lær brukt av ganske så forskjellige mennesker og i sammenhenger, t.eks. brukte Marlon Brando en <Perfecto> skinnjakke i filmen <The wild one> i 1953, frem til 1960 tallet da skinn/lær i bekledningen også ble akseptert i salongene etter at "skandaleutstillingen" i Paris hadde funnet sted. Den mest berømte av denne type jakke i dag er trolig den såkalte Langlitz jakken (**laget av Langlitz Leather Inc. i Portland, Oregon, USA).

Viktige utstillinger.

Ellers rent teknisk besto utstillingen av 8 forskjellige deler/utstillingskapittel og de hadde titlene 1. Tradition, 2. World of work and mobility, 3. Heros! and Heros?, 4. Rebels, 5. A grand stage entrance, 6. Fetish, 7. Bikers og 8. A ritual Costum of a Yakut Shaman som viste en annen type kleodeks og sammenheng. Og i tillegg viste utstillingen to fotoprosjekt av henholdsvis den tyske kunstneren Jørgen Klauke bestående av av tre fotoer med tema som etter dette blad oppfattning henspeile seg på det andrenogynete/tevkjønnede menneske, men som gjennom fargebruk og maske også påminnet om cirkusscenen og klovnene som speiler verden, eller gjør narr av den ved sine allegøyer. Det annet fotoprojekt var av den estiske kunstneren Janna Päeva, kalt for <Sex:W> og besto i forskjellige sammensydde deler/former av skinn/lær tilpasset og kledd på kroppen slik at den dannet skiftende former og ble vist gjennom flere foto og underliggende lå en kritikk av hvordan kvinnerlig skjønnhet blir fremstilt bl.a. i moteblader. Nevnnes må også at museumet t.eks. i oktober programmet hadde fem forskjellige temaomvisninger slik at innfallsvinklene var mange til å forstå denne utstillingen som også hadde/har en gedigen katalog som kan kjøpes/bestilles, prisen er 49 euro pluss eventuell porto! (se ord omkring bok) Den inneholder omtaler, foto, analyser, kommentarer, artikkler og en kronologi over utviklingen av skinn/lær i bekledningen i det 20 århundre (9 sider) og en biliografi oversikt (4 sider) hvilket tilsammen nesten er et bibliotek alene og språket er tysk/engelsk og den lik utstilling er et viktig bidrag til forståelsen av et århundre i skinn/lærbekledingen og som det på så mange måter virker være evigheter siden.

*
**Katalog Macht,Leder,Lust,foto av Amelia Earhart(1932) s.127.

***Internett, www. Langlitz Leather. Inc.

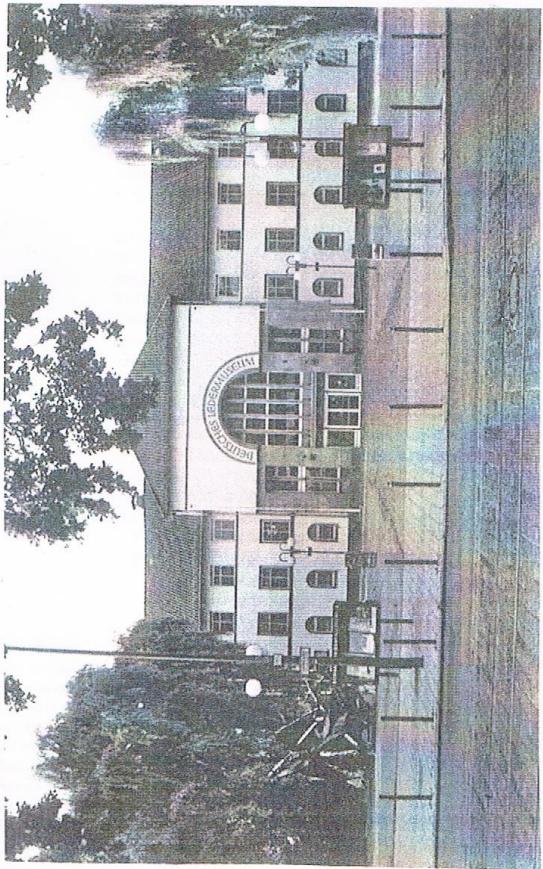
Kilde for andre faktaopplysninger, Katalog, Macht,Leder, Lust, 2008, Det Tyske Lær og Skomuseum i Offenbach, Tyskland.

Fotoene

Øverst til venstre viser Det Tyske Lær og Sko museum i Offenbach
Foto øverst til høyre er fra utstillingssarkittet <Rebels> hvorfra man
kan se en typisk(?) pønker skinn/lærjakke.

*Foto nede til venstre er fra dielen med titelen
< A great stage entrance> og viser en mer salongfærdig skinn/lær-
jakke mens kjolen til høyre for jakken er den omtaite kjole i
artikelen brukt i en tysk/fransk dialogutstilling.
Foto opp til høyre og ned til venstre er fra og brukt med tillatelse
av Det Tyske Lær og Skomuseum i Offenbach.

GRØBER

Bladet har også i denne utgaven med en artikkel av dr.phil. Sigurd Grieg, nå om <Skinnhandelen i Nordeuropa og Sibir i gammel tid>, og den kommer fra bladet Norsk Skoføy, nr. 21, 1934 og er inntressant.

Skinnhandelen i Nord-Europa og Sibir i gammel tid.

Av dr.phil. Sigurd Grieg

Få næringsveier har så gamle tradisjoner som handelen med skinn. Det skulle da være håndtverk, jakt og fiske, som alle tre kan føre sin opprinnelse tilbake til steinalderen. Men når vi på grunnlag av oldfunnene skal studere vår eldste handel, så har vi lett for å danne oss et feilaktig bilde. Man må således være varsom med på grunnlag av arkeologisk materiale å trekke alt for vidtgående sluttninger om handel, da atskilige importvarer kan skyldes direkte kulturmønstrelelse og innvandringer. Men også på andre måter har bilde lett for å bli skjevt; mens vi f.eks. fra Norden har bevart atskilige romerske og andre sydeuropeiske importvarer, savner man fra sydens land etterretninger om hva nordboerne har ydet til gjengjeld. Forgjengelige varer som levnetsmidler, pelsverk og slaver forsvinner jo sporløst og etterlater seg intet minne i det arkeologiske materiale.

Den romerske forfatter Tacitus forteller i sitt berømte verk Germania at germanerne satte stor pris på å pryde sine kledningsstykker med pelsverk av dyr, som de skaffet frem fra egnene ved det ytterste oscean. Dette er et av de få steder hvor vi i den klassiske litteratur finner omtalt handelen med nordisk pelsverk. Ellers er etterretningene om denne gamle skinnhandelen ytterst spredd og tilfeldig, og på arkeologisk vei er det ikke mulig å få rede på denne handelen. Imidlertid har man all grunn til å slutte at rav og pelsverk var de viktigste eksportartikkler man hadde i oldtiden her i norden, og at det f.eks. er pelsverk som har hvert nordmennenes største eksportartikkell, både i bronsealderen og i den romerske jernalder. De romerske bronsjekar og de frankiske glassbegjære vi kjenner fra vår eldre jernalder, må for en stor del være erhvervet i bytte mot skinnvarer, derom kan det neppe være tvil.

Hvilke arter av dyrefelder det er Tacitus tenker på, er naturligvis ikke godt å si, men den tyske forsker Henning anser det ikke for usannsynlig at det dermed først og fremst menes Zobel og hermelinskinn, som til alle tider har hvert sterkt ettertraktet. Dengang var disse dyr ikke så skjeldne som nå. Det kan også være mulig at han tenkt på bjørneskinn. Derimot har vi ingen spor av at isbjørnen har hvert kjent i mellomeuropa i oldtiden. Den omtales første gang hos Adam av Bremen i 1000 årene. Han forteller at man i Nordmannen <har hvite mår og bjørner av samme farve som lever under vannet>. Det er imidlertid all grunn til å tro at man alt i oldtiden foruten skandinavisk og finsk pelsverk også har ført russisk og sibisk pelsverk sydover helt til Middelhavet.

Alt den greske historiker Herodot omtaler en handelsvei som gjennom Scyternes land langs Oaros (Volga) fører frem til fjernboende nordiske folk. Det er forøvrig den samme handelsvei gjennom Russland som i vikingtiden kom til å spille en stor rolle for forbindelsen mellom arabiske kjøpmenn og svenske vikinger. De første brakte med seg sølv og tøyier til norden, de siste blandt annet pelsverk sydover.

Hvor stor betydning dyrefeldene hadde for de nordiske folks økonomi i oldtiden og middelalder sees derav at dyrefeldet i lang tid gjaldt som en verdimaler hvoretter andre verdier ble fastsatt. I Norge var dyrehuder i bruk som betalingsmiddel langt ned i middelalderen, og i de baltiske land var et mårskinn, som ble kalt *kuna*, ennu så sent som omkring 1400 en hoved-verdimål, mens skinn av det lille sibirske ekorn i hanel og vandel ble regnet som en bestemt del av denne hovedverdi.

Den berømte reisende Marco Polo forteller i sin store reiseskildring fra det 13 århundre mange inntrassante trekk om den sibirske skinnhandelen på denne tid. Et sted forteller han om et land nord for Kina, hvor landets fyrste er en nær slekting av den kinesiske keiser Kublai Khan. Om dette land heter det at man i dets nordlige egne finner bjørner som er meget store og hvite, og der finnes det også rever hvis skinn er ganske svart. Av denne beretning fremgår det ganske klart at kineserne på Kublai Khans tid har stått i handelsforbindelser med folk som bodde nær Ishavets kyster, da så vel isbjørn som svartrev kun forekommer i de nordligste egner av Sibir.

Marco Polo forteller også at man for å nå frem til disse folk må foreta en reise som varer 14 dager. Man må reise gjennom et sumpig land, hvilket særlig volder vanskjerligheter i den milde årstid, og i den kolde årstid er alt tilfrosset. For at kjøpmennene imidlertid skal kunne besøke deres land og kjøpe deres skinnfelder, hvori hele folkets handel består, har folket med store anstrengelser gjort de øde sumpstrekninger tilgjengelig for reisende, idet der ved avslutningen av hver dagsreise er oppført et trehus, hvori det bor folk som har til oppgave å <ta i mot de fremmende kjøpmenn, sørge for deres innkvartering og føre dem videre til neste dagsstasjon>.

Det fortelles videre at reisene om vinteren foretas ved hjelp av sleder med hundeforspann på samme måte som det den dag i dag skjer i polaregne. Langs ruten var det arrangert skyssstasjoner, slik at den reisende kjøpmann hver dag fikk friske hunder. Ved sin tilbakereise første kjøpmennene med seg pelsverk som over Kina ble utført til Europa. Marco Polo forteller videre at innbyggerne i dette land (d.v.s. Sibir) <benytter sommeren, da de har dagslys døgnet rundt, til å nedlegge en mengde hermelin, mår, vesel, rever og andre dyr, hvis skinn er fint og derfor ennu kostbarere enn det som kommer fra de egner som er bebodd av tartarene. I sommertiden bringer disse folk alt dette skinn til nabolandene, hvor det avsettes med god fortjeneste. Etter hva det er blitt meg fortalt blir meget skinn endog brakt helt til Russland>. Sammenligner man nu, således som Henning har gjort det, Marco Polos beretning med de nyeste etterretningene om den gamle sibirske skinnhandelen, som finnes i John Dundas Cochranes beretning om en fotur gjennom Russland og Sibir i 1820-23 vil man finne flere likhetpunkter. Også der fortelles det om mange kjøpmenn som i den strengeste vinter reiste til tsjuktsjernes skinnmarked, som lå bak Nisnij Kolynsk og nær Ishavet og som ble holdt på den lille

Blikk mot Afrika, mellom gjeitskinn og storpoletikk.

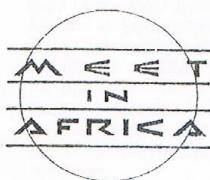
10 år siden dannelsen av AFLAI.

(9)

Afrika med to formål, 1. å styre afrikansk skinn og lærindustri i en stadig mer globalisert verden og 2. for å gjøre afrikansk skinn/lærindustri ledene i verden. På verdensbasis utgjør denne handel totalt den svimlende sum av 50-60 billioner Us dollars og er i stadig vekst. Og godt mulig er det slik, selv om dette ikke lar seg spore så enkelt i statistikker, at iallefall et å annet av den mengde gjeitskinn som brukes t.eks. av lærhåndtverkere i Norge og norden for den del, har blitt solgt på et av AFLAI's <Meet in Africa> arrangemang og siden videresolgt av mellomledd i europa til grossister i norden. Slik at det som i 1998 tok seg ut som en relativ ubetydig affære, har for fks. nordiske lærhåndtverklere etterhvert kanskje, fått en hviss indirkirke betydning og hvordan det kan ta seg ut om nye 10 år blir kanskje mer av et åpent spørsmål enn man i dag har noen oversikt over slik at det kanskje kunne være bra å kjenne litt til hva som skjer i afrikansk lærindustri.

Meet in Africa

(5)

Ababa, i Cairo i 2006 og i november 2008 skulle arrangementet hvert avholdt i Khartoum men det ser i skrivende stund ut til at dette arrangementet ikke blir noe av(3), iallefall er det utsatt inntil videre. Hovedkontor for organisasjon ble i 2004 lagt til Tunisia mens det (4) i 2007 flyttet til Addis Ababa i Etiopia. Den eneste utstillingsmanual med oversikt over utstillingskategoriene bladet har klart å skaffe er den for <Meet in Africa> i Addis Ababa i 2004 og man kan av den legge merke til at blandt utstillingskategoriene var t.eks.(5) <Saddery and Harness> og <Handcraftet Leather Product and Souvenirs> samt <Others> oppført slik at man kunne få inntrykk av at det ikke bare dreide seg om en maskinell industriell messe.

All African Leather Fair?

(8)

<All African Leather Fair> og er også en varemesse som først gang ble arrangert i Addis Ababa i 2008 av Ethiopean Leather Industries Association og for andre gang vil den bli arrangert i (8) januar 2009 i Addis Ababa. Dersom AALF skulle sluke <Meet in Africa> arrangementet og utvikle seg til å bli den dominerende handelsmessen i Afrika så vil trolig Etiopia og dermed Øst-Afrika bli sentral i den globale lærindustri og arrangementet vil i motsetning til <Meet in Africa>, som hvert andre år er på et nytt sted, bli på et sted og hvert år, men hva utfallet som helhet av dette kunne bli for afrikansk lærindustri vites ikke i skrivende stund, men AFLAI har neppe utspilt sin rolle. Hvilke eller om det i hele tatt har hadd eller får noen betydning for afrikansk lærhåndtverk, sett med kunstneriske fortegn, hvilken utviklingen vil ta er også gjent i årene som kommer

© 2008. Kildehenvisninger: 1. International Trade Forum, nr.2, 2003. 2. International Trade Forum, nr.2, 2003. 3. www. miasudan.com. (5-11-2008) 4. Leather International <AFLAI- Live or Let Die> 6 juni, 2007. 5. Utstillingsmanual <Meet in Africa> 7-9. oct-2004, Classement, 6. Leather International, <AFLAI, Live or Let Die> 6 juni, 2007. 7. Leather International, <AFLAI too>, 5 juni-2008. 8. www. elia.org. et/home, (17-11-2008) press release
(9) Aftenposten, lørdag 25 oktober, 2008